

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2015 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II Ns 1600/15 z wniosku A. J. z udziałem Z. D., E. J., M. K., M. D., Banku (...) Spółka Akcyjna w W. o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku – oddalił wniosek.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

H. D. zmarł w dniu 17 września 2009 roku. Pozostawił żonę Z. D.. Spadkodawca dzieci nie miał. Rodzice spadkodawcy zmarli przed nim. Spadkodawca miał dwoje rodzeństwa, tj. brat E. D., który zmarł w grudniu 2009 roku, jako rozwiedziony, pozostawiając córkę M. D. oraz siostrę K. J., która zmarła w dniu 28 sierpnia 2003 roku, pozostawiając trójkę dzieci – M. K., E. J., A. J.. Nikt ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia, nie złożył oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. O zgonie H. D. spadkobiercy dowiedzieli się – jak oświadczyli w zapewnieniu spadkowym - w dniu jego śmierci.

W toku postępowania przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, sygnatura akt II Ns 561/13, w dniu 9 września 2013 roku M. K., E. J., A. J. i Z. D. złożyli przed Sądem oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Postanowieniem z dnia 15 maja 2014 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny, stwierdził, że spadek po H. D. na podstawie ustawy nabyli: jego żona Z. D. w 1/2 części, oraz jego brat E. D. w 1/4 części oraz córki jego siostry – M. K. i E. J. i syn jego siostry – A. J. każda z tych osób po 1/12 części. Postanowienie to jest prawomocne od dnia 6 czerwca 2014 roku.

Wnioskodawca A. J. wniósł w dniu 30 czerwca 2015 roku o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi, II Wydziału Cywilnego, z dnia 15 maja 2014 roku, ogłoszonego w sprawie o sygnaturze akt II Ns 561/13 o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym H. D..

Dokonawszy powyższych ustaleń Sąd I instancji uznał, że wniosek podlegał oddaleniu. W obszernym uzasadnieniu swojego stanowiska Sąd podniósł, iż norma artykułu 679 k.p.c. przewiduje uprawnienie polegające na żądaniu zmiany postanowienia spadkowego, zarazem jednak poważnie je ograniczając, a mianowicie w zakresie wymaganych podstaw żądania i terminu, w stosunku do osób uczestniczących w pierwszym postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Ograniczenia dotyczące tego kręgu zainteresowanych polegają na wyłączeniu uprawnienia do zgłaszania jako podstawy żądania zmiany postanowienia twierdzeń i wniosków dowodowych, które mogły być, a nie zostały zgłoszone w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Celem takiego ograniczenia jest to, by uczestnik poprzedniego postępowania nie mógł się domagać zmiany postanowienia na podstawie, którą mógł poprzednio powołać. Ograniczenie to traktuje się jako prekluzję uprawnienia. Takie stanowisko w tej materii zajął także Sąd Najwyższy, np. w postanowieniu z dnia 23.11.2011r., ogłoszonym w sprawie o sygnaturze akt IV CSK 141/11. Ograniczenie to jest podyktowane potrzebą ochrony stabilności stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem porządku dziedziczenia i ochroną stabilności obrotu. Z tego też względu oraz z uwagi na wyjątkowy charakter uregulowania zawartego w art. 679 k.p.c., przepis ten podlega wykładni ścisłej, gdyż dopuszczenie możliwości zmiany prawomocnego postanowienia powinno być ograniczone, zwłaszcza, gdy z wnioskiem występuje osoba która była uczestnikiem wcześniejszego postępowania. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy, np. w postanowieniu z dnia 27 października 2006 roku, ogłoszonym w sprawie o sygnaturze akt I CSK 167/07.

Trafnie wskazał Sąd I Instancji, iż bezspornym jest, że zarówno wnioskodawca jak i pozostali uczestnicy niniejszego postępowania byli uczestnikami postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po H. D. toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt II Ns 561/13. Biorąc zatem pod uwagę treść przepisu art. 679 § 1 k.p.c., wnioskodawca w niniejszej sprawie mógłby żądać zmiany tego postanowienia gdyby żądanie opierał na podstawie, której nie mógł powołać w tym wyżej wskazanym postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, a wniosek o zmianę składał przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Wbrew

twierdzeniom pełnomocnika wnioskodawcy zawartym w uzasadnieniu wniosku, nie może stanowić podstawy do zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabyciu spadku nieprawidłowa - w ocenie wnioskodawcy - treść protokołu rozprawy w części obejmującej złożone zapewnienie spadkowe. W toku postępowania w sprawie o sygnaturze akt II Ns 561/13 toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, żaden z zainteresowanych, w tym także wnioskodawca w przedmiotowej sprawie, nie wnosił o sprostowanie protokołu tej rozprawy, pomimo uprawnienia wynikającego z treści art. 160 k.p.c. Nadto wnioskodawca miał możliwość złożenia apelacji od postanowienia z dnia 15 maja 2014 roku i z tego prawa nie skorzystał. Postępowanie o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie służy możliwości podważania merytorycznego co do istoty rozstrzygnięcia w takiej sprawie. Do tego celu ustawodawca przewidział środek odwoławczy w postaci apelacji.

Wnioskodawca, reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru – radcę prawnego, nie wskazał zatem na żadną podstawę uzasadniającą zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku w oparciu o normę art. 679 k.p.c., której to nie mógłby podnieść w toku wcześniej toczącego się postępowania o sygnaturze akt II Ns 561/13 przez Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi. Dodatkowo, wnioskodawca nie wykazał zachowania terminu wynikającego z treści wyżej cytowanego art. 679 § 1 k.p.c.

Z powyżej przedstawionych powodów Sąd oddalił zgłoszone przez wnioskodawcę wnioski dowodowe uznając, iż wobec niezachowania wymagań z art. 679 k.p.c. przeprowadzanie zgłoszonych dowodów byłoby jedynie bezcelowym przedłużaniem postępowania, sprzecznym z postulatem wyrażonym w normie art. 6 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a wyniki z przeprowadzenia tych dowodów nie mogłyby wpłynąć na rozstrzygnięcie w sprawie.

Apelację od postanowienia z dnia 26 stycznia 2016 roku wniósł A. J.. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy tj.
 - a. naruszenie art. 5 kpc wskutek zaniechania przez Sąd pouczenia wnioskodawcy o czynności procesowej tj. możliwości sprostowania lub uzupełnienia protokołu oraz złożenia apelacji
 - b. naruszenie prawa art. 217 § 3 w zw. z art. 227 w zw. z art. 278 § 1 poprzez oddalenie wniosku dowodowego wnioskodawcy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań spadkobierców A. J., Z. D., E. J., M. K.
 - c. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędna analizę materiału dowodowego w sprawie, w szczególności poprzez przyjęcie dokumentów urzędowych znajdujących się w aktach sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Cywilny, sygn. akt II Ns 561/13, w tym treści protokołu rozprawy ze sprawy o stwierdzenie nabycia spadku w części obejmującej złożone zapewnienie spadkowe, za w pełni spójne i wiarygodne, podczas gdy spowodowały one nieprawidłową ocenę stanu faktycznego
 - d. naruszenie art. 670 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niezbadanie w przedmiotowym stanie faktycznym kto jest rzeczywistym spadkobiercą
 - e. naruszenie art. 679 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że wnioskodawca nie przedstawił podstawy uzasadniającej zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku w toku wcześniej toczącego się w sprawie o sygnaturze akt II Ns 561/13;
 1. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie, iż wnioskodawca mógł wcześniej wnosić o sprostowanie protokołu rozprawy toczącej się w sprawie o sygnaturze akt II Ns 561/13 lub też wnieść apelację od postanowienia orzekającego w tym postępowaniu co do istoty sprawy.

Przy tak sformułowanych zarzutach i wnioskach wniósł tym samym o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości lub uchylenie go w całości i ponowne rozpatrzenie wniosku o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku w świetle przedstawionych dowodów i na podstawie rzeczywistego stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Apelacja jest niezasadna, a podniesione w niej argumenty nie mogą doprowadzić do unicestwienia kwestionowanego orzeczenia.

Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi. W pełni się też do nich odwołuje, bez konieczności ponownego przytaczania ich w tej części uzasadnienia.

Wnoszący apelację wnioskodawca kwestionuje przede wszystkim ustalenia Sądu Instancji, proponując własną, odmienną, ocenę przeprowadzonych dowodów.

W tym kontekście przypomnieć przede wszystkim należy, że skuteczne kwestionowanie dokonanej przez sąd oceny dowodów nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, zadowalających dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej oceny materiału dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 roku, sygn. akt II CKN 572/99, lex 53136). Jeśli tylko z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby nawet w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Jedynie wówczas, gdy brak jest logiki w wysnuwaniu wniosków ze zgromadzonego materiału dowodowego lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza reguły logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak np. Sąd Apelacyjny w Warszawie w Wyroku z dnia 28 maja 2013 roku, sygn. akt VI ACa 1466/13, lex 1342419).

Taka sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie. Wbrew stanowisku skarżącego, Sąd pierwszej instancji dokonał wszechstronnej i wnikliwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Z zebranego materiału Sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i pozostające w zgodzie z doświadczeniem życiowym, w żadnym razie nienaruszające reguł swobodnej oceny dowodów. Przedstawiona zaś przez skarżącego ocena przeprowadzonych dowodów stanowi zaś własną, korzystną dla niego interpretację faktów. Wobec tego co wskazano, nie można jej zarzucać braku logiki ani odniesienia do wskazań doświadczenia życiowego, jednakże są one jedynie polemiką z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji, i jako takie nie mogą doprowadzić do uchylenia bądź zmiany kwestionowanego orzeczenia. Argumentacja autora apelacji w tym zakresie sprowadza się w zasadzie do wykazania braku znajomości przepisów prawa przez wnioskodawcę. Nieznajomość zaś przepisów prawa nie może uzasadniać zarzutów apelacji. Tak bowiem wywiedziony zarzut sprowadza się jedynie do polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sadu meriti i dlatego nie może odnieść zamierzonego skutku.

Zgodnie ze zdaniem 2 § 1 art. 679 kpc, ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. W tym zakresie orzecznictwo wypracowało pogląd, że uczestnik postępowania postępowanie może żądać zmiany postanowienia tylko wówczas, gdy żądanie takie opiera na podstawie, której nie mogła powołać w poprzednim postępowaniu sądowym lub w toku czynności dokonanych przez notariusza, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskała tę możliwość. Ograniczenia te dotyczą każdej z osób bez względu na to, czy była źródłem wiedzy dla organu, przed którym toczyło się poprzednie postępowanie, oraz jej stopień aktywności lub bierności co do zgłaszanych twierdzeń faktycznych lub ocen prawych. Skuteczną podstawę zgłoszonego żądania zmiany zarówno postanowienia, jak i zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia może stanowić tylko nowa podstawa, która nie mogła być powołana w każdym z poprzednio toczących się postępowań, np. późniejsze powzięcie wiadomości o istnieniu testamentu. Artykuł 679 § 1 zdanie 2 kpc wyłącza uprawnienie do zgłoszenia twierdzeń i dowodów na ich poparcie, które były dostępne i mogły być, lecz nie zostały zgłoszone w poprzednim postępowaniu.

Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie podkreśla, że, postępowanie przewidziane w tym przepisie nie służy i nie może być wykorzystywane, jako środek do usunięcia skutków bezczynności lub błędów uczestników postępowania spadkowego, czy też skutków ich nieznajomości prawa ani nawet błędów sądu (patrz między innymi postanowienia

Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2004 r. III CK 82/03 i z dnia 6 czerwca 2007 r. III CSK 19/07, niepubl.). Odwołując się do charakteru "wznowieniowego" tego postępowania wskazać zatem należy, że wnoszący o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku uczestnik wcześniejszego postępowania obowiązany jest wykazać istnienie przeszkody obiektywnej, uniemożliwiającej mu powołanie w sprawie spadkowej okoliczności uzasadniającej odmienną podstawę lub porządek dziedziczenia.

Odnosząc powyższe do realiów rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że wnioskodawca w swym działaniu uchybił powyższym przesłankom.

Wnioskodawca był uczestnikiem poprzedniego postępowania. W świetle powyższych rozważań nie ulega wątpliwości, że skarżący miał możliwość powołać się na okoliczność nieprawidłowo ustalonego przez Sąd Rejonowy kręgu spadkobierców ustawowych już w toku poprzedniego postępowania składając apelację, czego jednak nie uczynił. Podkreślić należy, że skarżący nie stawił się na rozprawie w dniu 15 maja 2014r., podczas której Sąd Rejonowy ogłosił postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po H. D.. Jak wynika z akt II Ns 561/13, aż do czerwca 2015 r. nie interesował się zapadłym w sprawie postanowieniem.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy apelację oddalił, o czym na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc w związku z art. 391 § 1 kpc ustalając, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w postępowaniu apelacyjnym.